

Kronikk:

Trondheim er i ferd med å bli lite attraktiv for småbarnsforeldre

To råd til Trondheims politikere: Opphev inntaksstoppen snarest og innfør fleksibel barnehagestart - til det beste for ettåringene.

Else Johansen Lyngseth, førstelektor ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning

I Adresseavisen 11. juli kunne vi lese om inntaksstopp i kommunale barnehager, noe som gir negative konsekvenser for en del barn og deres familier. Ifølge Lov om barnehager §12a har alle barn i Norge rett til barnehageplass i den kommunen der de er bosatt.

Får kommunens yngste innbyggere i Trondheim oppfylt den retten de etter barnehageloven har krav på?

Med fleksibel barnehagestart menes det her at kommunen praktiserer barnehageopptak fortløpende, slik at alle barn kan få tilbud om en barnehageplass når de fyller ett år. Flere norske kommuner praktiserer et slikt opptakssystem.

Barnehagen er en viktig arena som supplement til familien når det gjelder barns utvikling og læring i tidlig alder. Barnehagetiden kan anses som det først frivillige trinn og som starten på et barns utdanning. Det pedagogiske tilbudet i barnehagen skal gi barnet en god start i et langt utdanningsløp. I barnehagen legges det til rette for barns helhetlige og allsidige læring og dannelse gjennom omsorg, lek, sosialt samspill og tilrettelagte aktiviteter i et inkluderende miljø.

Det er mange positiv effekter av barns barnehagetilbud. Både norsk og internasjonale studier har forskningsfunn som viser at det er en tydelig sammenheng mellom barns oppholdstid i barnehagen og deres senere utvikling på områder som for eksempel språk og sosialt samspill (Andersson 2008, Lekhal med flere, 2011). Spesielt er det interessant å se på resultater fra undersøkelsen til Andersson, som fulgte en gruppe barn fra fødsel og opp til ungdomsalder. Resultatene viste kort oppsummert at jo tidligere barnehagestart, desto bedre var barnets sosiale fungering og skoleprestasjoner ved åtte års alder.

I Trondheim kommune praktiseres det kun et hovedopptak med søknadsfrist 1. mars. Barnehageloven sier at barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august. Alle barn som er kvalifisert og har søkt innen fristen, vil tildeles en barnehageplass fra 1. august. Når Trondheim kommune nå innfører stopp i suppleringsopptak og overføringsopptak resten av året, vil dette gi konsekvenser for barn og familier som er tilflyttere til Trondheim etter 1. mars. Barnet kan risikere å stå uten kommunal barnehageplass i ett år, fram til neste hovedopptak. Hvordan stemmer dette overens med barnehageloven og barns rett til barnehageplass i den kommunen de er bosatt i?

Suppleringsopptak er nødvendig for at september-, oktober- og november-barna skal få oppfylt sin rett til å få barnehageplass innen utgangen av den måneden de fyller ett år (barnehageloven § 12a, fjerde ledd). Tidlig innsats har vært et politisk satsingsområde de siste årene. For å kunne iverksette intensjonen om tidlig innsats er det nødvendig at våre ettåringer

får pedagogisk tilbud i barnehage med barnehagelærere som med fagkompetanse og kunnskap kan følge opp disse intensjonene.

Desemberbarna rammes hardest. De blir taperne når det gjelder barnehagetilbud slik opptaksreglene praktiseres i Trondheim i dag. Ut fra både barnehageloven og kommunens opptaksregler er ikke disse barna kvalifisert for hovedopptak til barnehagen 1. mars kalenderåret etter. Disse barna vil få et kommunalt barnehagetilbud først den høsten de er halvannet år. Da har barnet allerede mistet et verdifullt halvår i starten av «sitt utdanningsløp». Det samme barnet skal etter grunnskoleloven starte på skolen det kalenderåret det fyller seks år. Da vil barnet være rundt fem og et halvt år, og ha mottatt et barnehagetilbud kun i fire år, mens andre skolestartene har hatt barnehagetilbud i fem år. Lima og Helde (2019) viser til forskningsresultater som peker i retning av at de yngste barna i en skoleklasse har større risiko for å få en ADHD-diagnose enn sine eldre medelever. De fant også en tendens til at barn født i november og desember i større grad mottok uføretrygd etter passert 20 år.

Slik tildeling av barnehageplass til ettåringene praktiseres i dag, gir det liten forutsigbarhet for foreldre med barn som er født i desember og i vårhalvåret. Permisjonstiden går ut, samtidig som barnet mangler barnehageplass. Vil det skape grobunn for et økt dagmammamarked i Trondheim? Er det en ønsket utvikling?

Å tilby barnehageplass fra ett år, og dermed sikre at alle barn får en god start, er noe av det viktigste politikerne i Trondheim kommune kan gjøre. I Stortingsmelding nr. 24, Framtidens barnehage (2012-2013) foreslår regjeringen at det på sikt skal innføres krav om to barnehageopptak i året. Det er allerede gått seks år siden regjeringen uttrykte dette. Har vi en endring i sikte, tro? Det haster med å få innført fleksibel barnehagestart, organisert med to barnehageopptak i året og fortløpende suppleringsopptak.

Til politikere og barnehagemyndighetene i Trondheim kommune: Dere bør oppheve inntaksstoppen snarest. Det oppfordres også sterkt om å innføre fleksibel barnehagestart så fort som mulig. Alle kommunens ettåringer fortjener en så lik som mulig start på sitt utdanningsløp. Å få starte i barnehagen ved fylte ett år vil gi stor gevinst for barna både i nåtid og i framtid.